



**SHORT
CUT**

**MALE PŘIBĚHY
VELKÁ TÉMATA**

PLÁN LEKCE

Autorem lekce je:
**Centrum Edukacji
Obywatelskiej
(Polsko)**

NÁZEV: **Holka z Instagramu**
Když se digitální svět stane celým naším světem

DOPORUČENÝ VĚK: 15–18 let

DÉLKA:

- Cvičení 1 – 20 min.
- Cvičení 2 – 35 min.
- Cvičení 3 – 35 min.

CÍLE: Zaměřit se na různé aspekty komunikace prostřednictvím moderních technologií, mobilních telefonů a aplikací.

Žáci:

- zjišťují, jaké schopnosti potřebují k inteligentnímu využívání moderních technologií
- se seznamují s termíny z oblasti filmové řeči
- si procvičí různé formy vyjadřování a jejich vizualizaci

POMŮCKY:

- **PRACOVNÍ LIST 1, 2**
- samolepicí poznámkové bločky
- velkoformátové listy papíru (alespoň formát A3)
- fixy, pastelky, propisky
- barevné časopisy a papíry
- lepidlo a lepicí páska

POSTUP:

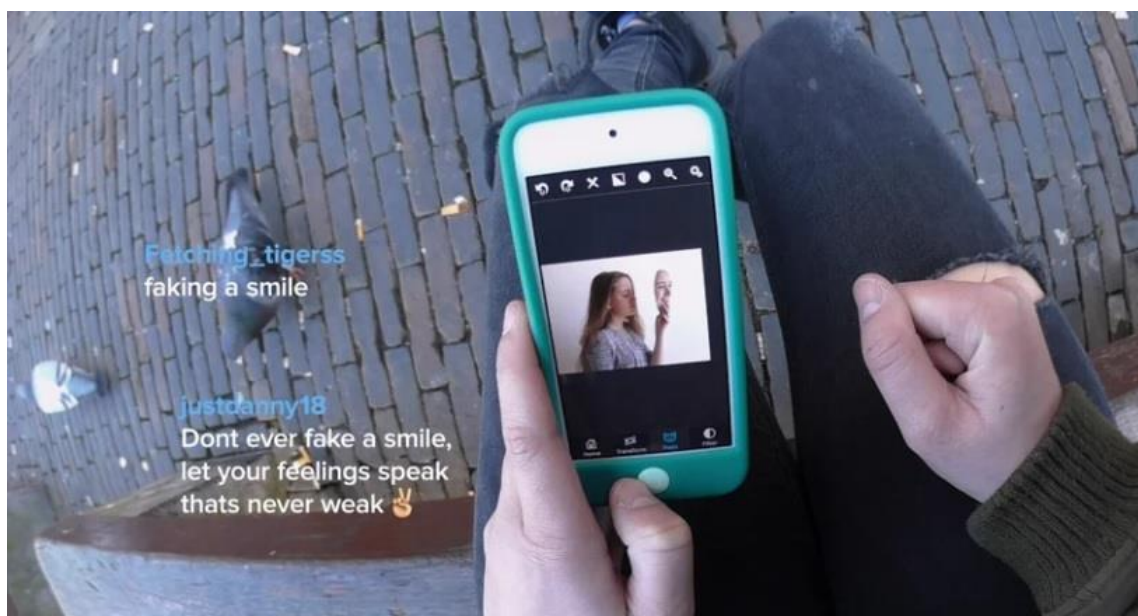
CVIČENÍ 1 – Úvod do problematiky

1. Posadíme se do kruhu. Vyzveme žáky, aby si poznamenali na kartičky, jak využívají chytré telefony. Pokud víme, že ve třídě může jít o kontroverzní téma (např. žáci, kteří nevládní telefon, se mohou cítit vyloučení), pokládáme otázky méně osobním způsobem. Ptáme se například: *Jak vaši vrstevníci podle vás využívají chytré telefony?*
2. Po shromáždění odpovědí o nich diskutujeme. Ptáme se jich: *Zazněly by podle vás stejné odpovědi od všech žáků? Ovlivňuje odpovědi věk nebo místo, kde lidé žijí? Na čem by záležely rozdíly?* Můžeme zdůraznit, že různé zkušenosti, schopnosti, věk a potřeby mají vliv na to, jakým způsobem využíváme telefony (k jiným účelům, různě často apod.).

Poznámka: Zpráva [Nastolatki 3.0](#) (Teenageři 3.0) ukazuje, že téměř třetina teenagerů vykazuje znaky závislosti na mobilním telefonu. Až 65 procent žáků tvrdí, že by měli využívat mobilní telefon méně často. Více než 90 procent respondentů uvádí, že využívá mobilní telefon k připojení k internetu (místo počítače nebo tabletu). Ve zprávě [EU Kids](#) se píše, že až 72,6 procent dětí a mladých lidí v Evropě má svůj profil na sociálních sítích, a to včetně necelé poloviny devítiletých a desetiletých dětí.

CVIČENÍ 2 – Analýza filmového obrazu

1. Před zahájením projekce rozdáme polovině třídy **PRACOVNÍ LIST 1** a druhé polovině **PRACOVNÍ LIST 2**. Vyzveme první skupinu žáků, aby se při vyplňování pracovního listu během projekce zaměřila na část filmu, ve které je telefon středem pozornosti (jinými slovy tam, kde je ústřední postavou záběru). Ostatní žáky vyzveme ke sledování scén bez mobilu.
2. Následuje **projekce filmu**.
3. Po projekci přistoupíme k reflexi emocí. Ptáme se žáků na jejich první dojmy: *Ztotožňujete se s hrdinkou filmu a se způsobem, jakým využívá mobilní telefon? Chtěli byste udělat kariéru na Instagramu nebo TikToku?*
4. Přejdeme k pracovním listům, které žáci vyplňovali během sledování filmu. Vyzveme je, aby vyprávěli o jednom svém konkrétním postřehu, který si poznamenali. Jednotlivé postřehy postupně zapisujeme do tabulky nakreslené na tabuli. Kdo domluvil, určí dalšího, který se opět podělí o svou reflexi. Opakujeme to zhruba desetkrát až do té doby, než vyčerpáme celé téma.
5. Poté se žáků ptáme: *Co podle vás znamená kompozice filmového obrazu?* Navazujeme na konkrétní kompozice obrazu z videa, například na často se opakující záběry s telefonem ve středu záběru (viz fotografie níže).



6. Pokud žáci zmíní, že část scén byla natáčena tak, jako by se jejich oči proměnily v kameru, doplníme, že takovému způsobu natáčení se říká subjektivní kamera. Probereme s žáky, k jakým cílům se využívá právě tato metoda. Tímto způsobem autoři filmu zdůrazňují pocit subjektivity obrazu a zužují pole vidění tak, aby se divák mohl lépe ztotožnit s hrdinou. Tuto metodu velmi často využívají i tvůrci počítačových her.

CVIČENÍ 3 – Mapa světa

1. Ptáme se žáků, jaká je hlavní hrdinka filmu:
 - *Co se o ní dozvídáme?*
 - *Jak vypadá její domov, škola, rodiče či vrstevníci?*
 - *Co musí umět hrdinka filmu, aby správně používala telefon? Kde se to naučila?*
 - *Co dalšího bude hrdinka potřebovat, aby mohla realizovat vlastní sny?*
2. Po shrnutí této části položíme doprostřed učebny velké listy papíru, fixy, pastelky, barevné noviny a papíry, lepidlo a lepicí pásku. Požádáme žáky, aby ve skupinách (nejvýše po pěti žácích) vytvořili mapu světa hrdinky a doprostřed umístili to, co je pro ni nejdůležitější. Zvláštní pozornost věnujeme roli moderních technologií v jejím životě. Vyzveme žáky, aby napsali:
 - 3 věci, které hrdinka díky telefonu získá
 - 3 věci, o které kvůli telefonu přichází

Poznámka: S žáky můžeme zkusit i alternativní verzi stejného cvičení. Vyzveme je, aby ve skupinách vytvořili osmistránkový „zin“ (amatérský časopis) s námětem hlavní hrdinky. Metodu tvorby vlastního zinu pomocí listu A4 nalezneme [zde](#). Je důležité, aby příběh zaznamenaný v zinu vypovídal co nejvíce o světě hrdinky a zároveň jej bylo snadné převyprávět a pochopit. Při práci využíváme grafické obrazce, ikony a piktogramy. Dále požádáme každou skupinu, aby prezentovala vlastní zin. Ptáme se jich: *Proč jste zachytili příběh právě takto? Co vás vedlo k takovému rozvržení zinu? Vynechali jste něco z příběhu? Pokud ano, proč?* Nakonec rozvěsíme práce v učebně tak, aby vytvořily mini výstavu. Následně diskutujeme, o čem hrdinka přichází a co získává díky tomuto způsobu seberealizace. Ptáme se jich: *Znáte aplikace, které by hrdince mohly pomoci při vytváření koláží, ale také například při plánování režimu dne nebo při péči o zdraví?*

3. Pokud cítíme, že po prezentaci práce by mělo následovat její shrnutí, vyzveme žáky, aby zmínili jednu věc, kterou si zapamatovali z diskuse (např. ve dvojicích). Můžeme dodat, že moderní technologie včetně chytrých telefonů využíváme různým způsobem v závislosti na tom, odkud pocházíme, jaké máme schopnosti a možnosti.

PŘÍLOHY

PRACOVNÍ LIST 1

Scény s mobilem

Zapište, co vidíte a co se děje ve scénách, ve kterých je ústředním bodem záběr na mobilní telefon. Z jaké perspektivy je natáčen a co vidíme kromě toho, co mezitím dělá hrdinka filmu? Sděluje nám něco právě tento konkrétní způsob natáčení?

Do prvního sloupce napište, jakým způsobem se pohybuje kamera (např. zda snímá zezdola, seshora nebo přímo, zda se pohybuje rychle, nebo pomalu, zda se soustředí na detaily, nebo vidíme spíše širokouhlé panorama). Ve druhém sloupci se zaměřte na to, co vidíte na plátně a co naopak zůstává mimo něj.

Práce kamery/perspektiva	Co je v záběru / co vidíme / jaká je kompozice záběru?	Co se dozvídáme / jaké jsou vaše postřehy?

PRACOVNÍ LIST 2

Scény bez mobilu

Zapište, co vidíte a co se děje ve scénách, ve kterých mobilní telefon není centrem pozornosti kamery. Z jaké perspektivy sledujeme okolí, co v těchto scénách vidíme? Co mezitím dělá hrdinka filmu?

Práce kamery/perspektiva	Co je v záběru / co vidíme?	Co se dozvídáme / jaké jsou vaše postřehy?